

Nr 375

Av herr **von Seth m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående löneplansrevision m. m. för tjänstemän i statens tjänst m. fl.

I proposition nr 1, bil. 2, har Kungl. Maj:t under åberopande av en med statstjänstemännens huvudorganisationer träffad överenskommelse föreslagit riksdagen att i princip godkänna grunderna för löneplansrevisionen. Överenskommelsen innebär bl. a. att spännvidden i den nya löneplan A ändras i förhållande till gamla löneplan 1. De föreslagna ändringarna innebär att den horisontella spännvidden vidgas i den nedre delen men krympes i toppen av löneplanen.

Genom beslut av riksdagen 1945 fastställdes spännvidden mellan ortsgrupperna 1 och 5 till 16 procent. Riksdagen beslöt sedermera, 1953, att minska antalet ortsgrupper från 5 till 4 genom avskaffande av ortsgrupp 1 varvid spännvidden minskades från 16 till 12 procent. I anledning av då väckta motioner om att riksdagen skulle uttala sig för en gradvis avveckling av dyrortssystemet uttalade statsutskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 134 att ytterligare erfarenheter borde avvaktas innan riksdagen band sig för ett sådant uttalande. Statsutskottet förutsatte emellertid att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet skulle följa den fortsatta utvecklingen inom förevarande område och vidtaga de åtgärder vartill densamma kunde föranleda.

I anledning av vid 1956 års riksdag under dess vårsession motionsvis framförda förslag uttalade statsutskottet i sitt utlåtande nr 226, den 7 dec. 1956, följande:

Av dyrortsnämndens över de föreliggande motionerna avgivna yttrande framgår, att stöd finns för uppfattningen att en viss sammanpressning av skillnaderna i levnadskostnader mellan olika delar av landet ägt rum sedan år 1951, då den senaste prisgeografiska undersökningen verkställdes. Däremot kan enligt dyrortsnämnden intet mera bestämt sägas om graden av denna sammanpressning. Vidare har nämnden i sitt yttrande berört vissa aktuella tendenser på den statliga löne marknaden och framhållit vissa omständigheter, som enligt nämndens mening kan leda till en ökad spännvidd i den statliga löneskalan. Sammanfattningsvis framhåller dyrortsnämnden, att vad som anförts ger vid handen att vissa spörsmål inom dyrortsgrupperingsområdet kan bli aktuella och påkalla utredningar.

Utskottet har för sin del funnit vad i förevarande ärende förekommit ge vid handen, att behov av en översyn av det nuvarande dyrortssystemet föreligger. Utskottet vill därför förorda att en dylik kommer till stånd. Säsom dyrorts-

nämnden framhållit torde såväl en omgruppering som en omprövning av antalet ortsgrupper böra grundas på en ny prisgeografisk undersökning, varvid bör övervägas om den bör baseras på samma principer som tillämpades vid den senaste undersökningen. Enligt utskottets mening bör en utredning i frågan vara allmän och förutsättningslös, utan att man på förhand binder sig vid någon viss linje.

Statsutskottets utlåtande godkändes enhälligt av riksdagen den 13 december 1956, alltså för något mer än en månad sedan. Den med statstjänstemännens huvudorganisationer den 14 december 1956 träffade överenskommelsen om löneplansrevision innebär att spännvidden åter ökas ehuru endast i vissa lägre lönegrader. Det nu för riksdagen framlagda förslaget om en ökning av den horisontella spännvidden har sålunda icke föregåtts av den utredning, som riksdagen förutsatt.

I den tidigare löneplan 1 utgjorde spännvidden mellan ortsgrupp 5 och ortsgrupp 2 12 procent i löneklasserna 4—24. För löneklasserna 25—37 krympte spänvidden successivt för att i högsta löneklassen, 37:e, utgöra 7 procent. I den nya löneplan A skulle spänvidden bli 16 procent i löneklasserna 1—11 för att därefter successivt krympa till 4 procent i löneklass 29. Ökningen av spännvidden i de lägre lönegraderna motiveras av jämförelse med lönerna på den enskilda arbetsmarknaden, där lönespännvidden mellan ortsgrupperna är väsentligt större än på det statliga området, i genomsnitt 25 procent. Genom den föreslagna ökningen av spännvidden i det statliga lönesystemet skulle sålunda rekryteringen till vissa statliga tjänster framför allt i storstäderna underlättas.

Dyrortsgrupperingen har hittills baserats på skillnader i levnadskostnaderna på de olika orterna. Genom att såsom nu skett åberopa marknadsmässiga lönejämförelser och rekryteringssvårigheter till vissa statstjänster, bl. a. inom de affärsdrivande verken, har en helt ny faktor införts vid bestämmandet av spännviddens omfång i lönesystemet. En spännviddsökning vid denna tidpunkt ter sig desto mer anmärkningsvärd mot bakgrund av dels dyrortsnämndens ovan nämnda uttalande om att en viss sammanpressning av skillnaderna i levnadskostnaderna mellan olika delar av landet ägt rum, dels riksdagens helt nyligen fattade beslut om en översyn av dyrortssystemet.

Då vi i princip anser oss så långt som möjligt böra respektera träffade överenskommelser och en ändring av den nu föreslagna löneplansrevisionen ej kan ske utan nya förhandlingar, hemställer vi,

att riksdagen, vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, bil. 2, om godkännande av grunderna för löneplansrevisionen, måtte besluta att i skrivelse hemställa att Kungl. Maj:t, efter vederbörlig utredning av den dyrortskommitté, som fjolårets riksdag begärde och efter förhandlingar med personalorganisationerna, måtte senast till nästa års riksdag fram-

lägga förslag om en sammanpressning av spännvidden, antingen genom borttagande av ortsgroup 2 eller genom minskning av intervallerna mellan de nuvarande ortsgrupperna.

Stockholm den 26 januari 1957

T. G. von Seth

Tage Magnusson
i Borås

Hans Wachtmeister

Carl-Wilhelm Lothigius

Gösta Darlin

Carl E. Hedin

Rolf Eliasson

Hans Nyhage

Karin Wetterström

Eric Nilsson
i Svalöv

Gust. Nilsson
i Göingegården

Erik Magnusson
i Tumhult
